

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กำลังเผชิญอยู่นั้น มีที่มาจากวิกฤติการณ์ทางการเงิน และการขาดความเชื่อมั่น (VOANews, 2551: ออนไลน์) ซึ่งเป็นวิกฤติเศรษฐกิจที่ทุกประเทศในโลก กำลังเผชิญอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ละประเทศจะได้รับผลกระทบมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับว่าเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าวพึ่งพาตนเองได้มากน้อยแค่ไหน ถ้าพึ่งพาตนเองได้มากแรงกระทบจากวิกฤตินี้ก็จะน้อย แต่ถ้าเศรษฐกิจของประเทศต้องพึ่งพาต่างชาติมากความรุนแรงต่อประเทศนั้นก็จะมีมากขึ้น สถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ก็กำลังเผชิญอยู่กับปัญหาทางด้าน สาเหตุหลักก็เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งส่งผลให้โครงการลงทุนในภาครัฐ รวมถึงโครงการประเภท เมกะโปรเจกต์มีการเลื่อนการใช้งบประมาณออกไป ขณะเดียวกันในส่วนของงานก่อสร้างในภาคเอกชนมีแนวโน้มการชะลอตัวเช่นกัน หลังจากที่ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดต่ำลง เนื่องมาจากวิกฤตทางการเมือง การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน และอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่กดดันให้ผู้บริโภคไม่มีความมั่นใจที่จะเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยหรือการลงทุนเพิ่ม (ผู้จัดการ, 2549: ออนไลน์) นอกจากนี้ ไทยยังเผชิญกับปัญหาภายนอกประเทศที่ทั่วโลกให้ความสนใจคือ ปัญหาสถาบันการเงินล้มละลายในหลายประเทศ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก เช่นกัน (ไทยโพสต์, 2551: ออนไลน์)

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเป็นธุรกิจที่มีความเกี่ยวเนื่องกับภาวะเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โครงการก่อสร้างต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศปี 2540 ซึ่งทำให้โครงการก่อสร้างหลายโครงการต้องเลื่อนเวลาออกไปหรือยกเลิก เนื่องจากปัญหาทางการเงินของผู้ว่าจ้าง และความต้องการที่ถดถอยทำให้ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างประสบปัญหาทางการเงินอย่างรุนแรง ในขณะที่การลดค่าเงินในครั้งนั้นทำให้ต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทรับเหมาก่อสร้างหลายแห่งสูงขึ้น (ทริสเรทติ้ง, 2547 : ออนไลน์) ปัจจัยลบจากราคาวัสดุก่อสร้างที่สูงขึ้นและการแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรมอาจส่งผลให้กำไรขั้นต้นของผู้ประกอบการปรับตัวลดลงเนื่องจากสัญญาก่อสร้างที่ผู้รับเหมาก่อสร้างรับงานนั้น ส่วนใหญ่เป็นสัญญาเหมาจ่ายหรือสัญญาที่มีราคาต่อหน่วยที่แน่นอนซึ่งผู้ประกอบการเป็นผู้รับความเสี่ยงจากต้นทุนการดำเนินงาน ที่สูงขึ้น (ทริสเรทติ้ง, 2551 : ออนไลน์) ส่งผลให้จำนวนของผู้ประกอบการในธุรกิจรับเหมาได้ลดลงเป็นอย่างมากภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา ซึ่งผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างควรต้องมีการวางแผนเพื่อลดความเสี่ยงอันจะส่งผลเสียหายต่อธุรกิจ และการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ประสิทธิภาพของการจัดซื้อก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญ ต้องมีการวางแผน การจัดซื้อที่ดี

เพื่อให้สามารถควบคุมต้นทุนการก่อสร้างได้ดีเพราะธุรกิจรับเหมาก่อสร้างนั้น การบริหารจัดการต้นทุน ที่มีประสิทธิภาพถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ (ศิริพงศ์ ว่องวุฒิพรชัย, 2551: ออนไลน์)

จังหวัดเชียงใหม่ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ ซึ่งกำลังประสบกับปัญหาทางการเมือง รวมถึงปัญหาเศรษฐกิจที่ชะลอตัว โดยเฉพาะมาตรการทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ใช้นโยบายเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งเน้นการใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีเหตุผล ส่งผลให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ชะลอการลงทุนและรอดูสถานการณ์เศรษฐกิจไปก่อน จึงส่งผลให้ภาวะการลงทุนและธุรกิจการค้าโดยทั่วไปของ จังหวัดเชียงใหม่ ก็ยังคงซบเซาอย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ระบุว่าไตรมาสแรกปี พ.ศ. 2550 เศรษฐกิจการเงินภาคเหนือขยายตัวในอัตราชะลอลงจากไตรมาสก่อน โดยการลงทุนภาคเอกชนที่ชะลอตัวคือภาคการก่อสร้าง ที่สะท้อนจากปริมาณการจำหน่ายวัสดุก่อสร้างที่ลดลงจากระยะเดียวกันกับปีก่อนร้อยละ 5.2 (ประชาชาติธุรกิจ, 2550 : ออนไลน์) ซึ่งกิจการรับเหมาก่อสร้างในจังหวัดเชียงใหม่ที่ จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลนั้นทั้งหมด 2,269 กิจการ (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2552 : เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์) สามารถแบ่งประเภทของงานก่อสร้างออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ได้แก่ งานอาคาร งานโยธาหรืองานด้านสาธารณูปโภค งานด้านอุตสาหกรรม และงานก่อสร้างอื่นๆ สำหรับงานอาคารจะหมายถึง ตึก บ้านเรือน โรง รัน และสิ่งก่อสร้างขึ้นที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือ ใช้สอยได้ เช่น งานก่อสร้างบ้าน ตึกแถว โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น (อุดม ฉัตรสิริกุล , 2550) ซึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีกิจการที่เป็นงานก่อสร้างประเภทนี้ถึง 1,959 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 86.34 และเป็นกิจการที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองถึง 992 บริษัท ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 50.64 ของงานก่อสร้างประเภทอาคาร

ในอดีตที่ผ่านมาได้มีผู้ศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจสังหาริมทรัพย์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้พบว่าปัญหาความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานที่พบคือราคาวัสดุสูงขึ้น ซึ่งกลยุทธ์ในการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานจะใช้กลยุทธ์ในเรื่องการหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ การเปลี่ยนประเภท /คุณภาพของวัตถุดิบ การหาพันธมิตรด้านการผลิต/ปฏิบัติการ (ปัญจพร ศรีชนาพันธ์, 2547) นอกจากนี้ก็ได้มีการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าในด้านการจัดหาวัสดุก่อสร้างเข้าหน่วยใหญ่จะใช้วิธีการวางแผนการนำไปใช้ พร้อมทั้งกำหนดคุณลักษณะของวัสดุก่อสร้าง ส่วนทางด้านการเบิกจ่ายวัสดุก่อสร้างจะมีการควบคุมการสูญเสียของวัสดุก่อสร้าง โดยกำหนดให้มีการควบคุมการเบิกจ่ายตามแต่ละ โครงการ ซึ่งปัญหาที่พบทางด้านการบริหารจัดการจัดซื้อวัสดุก่อสร้างคือปัญหาการขาดแคลนของวัสดุก่อสร้าง(วรรณ ศิริวัชรกุล, 2545) สำหรับในต่างประเทศก็ได้มีการศึกษาเรื่องความเสี่ยงหลักที่เกิดกับการบริหารโครงการก่อสร้างในฮ่องกง พบว่าความเสี่ยงหลักที่ทำให้โครงการล่าช้า ได้แก่ ความผิดพลาดหรือความไม่เหมาะสมของการออกแบบก่อสร้าง ความผันแปรในสถานะของดินและอากาศ การขาดแคลนผู้รับเหมาช่วง การขาดแคลนวัตถุดิบ เป็นต้น ซึ่งสำหรับวิธีที่ใช้ในการจัดการกับความเสี่ยงก็คือการสร้างแนวทางการป้องกัน และสามารถสรุปได้ว่าการประมาณเวลาและกำหนดแผนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม โดยใช้วิจารณ์ญาณ

ส่วนตัว และการจัดทำตารางงานที่เหมาะสมโดยการใช้ข้อมูลของโครงการที่ทันสมัยเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดตามลำดับ ส่วนแนวทางการแก้ไขก็สามารถสรุปได้ว่าการเพิ่มกำลังการผลิตหรือการเพิ่มอุปกรณ์ที่ช่วยในการผลิตเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการแก้ไข (Shen, 1997) จะพบว่าปัญหาที่พบได้ในงานก่อสร้างส่วนหนึ่งก็จะมาจากเรื่องวัสดุในการก่อสร้าง เช่น การขาดแคลนวัสดุก่อสร้าง ราคาวัสดุสูงขึ้น เป็นต้น ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงในเรื่องของการจัดซื้อวัสดุจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรคำนึงถึง เพราะการจัดซื้อจัดหาที่ดีมีส่วนสำคัญต่อการสร้างผลกำไรให้กิจการ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาถึงการบริหารความเสี่ยงในเรื่องการจัดซื้อวัสดุของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะหาแนวทางในการจัดการและป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้แก่ธุรกิจในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านการจัดซื้อธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการบริหารความเสี่ยงด้านการจัดซื้อวัสดุของผู้ประกอบการ รับเหมาก่อสร้าง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างโดยนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ในการป้องกันความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

นิยามศัพท์

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่บางสิ่งบางอย่างอาจเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของสิ่งที่เป็นอันตรายหรือคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางธุรกิจหรือแผนการต่างๆ ทั้งนี้ความเสี่ยงเกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนซึ่งสามารถวัดได้จากความน่าจะเป็นของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือผลลัพธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้น (ถ้าเกิดขึ้นได้จริง) (ชัยเสฏฐ์พรหมศรี, 2550)

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการ การดำเนินงานต่างๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาส ที่องค์กรจะเกิดความเสียหายเพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ (นิรัชย์จันทร์สวัสดิ์, 2551)

การจัดซื้อ (Purchasing) หมายถึง การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่ง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นโดยมีคุณสมบัติ ปริมาณ ราคา ช่วงเวลา แหล่งขาย และการ นำส่ง ณ สถานที่ถูกต้อง (ปราชญ์ ต้นประยูร, 2537 : 137)

ผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ก่อสร้างให้เป็นไปตามเอกสาร สัญญาที่ประกอบด้วยรูปแบบ รายการข้อกำหนดขอบเขตงาน และเงื่อนไขสัญญาอื่น (อุดม นัทรศิริกุล , 2550)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved